

Työttömän asiakkaan osallisuus palveluissa ja yhteiskunnassa

Työkaluja työttömän hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukemiseen
Torstai 14.3.2019 Joensuu, Carelicum, Koskikatu 5

Tytti Tuulos

Mitä tapahtuu, jos kukaan ei tee mitään?
Kenelle kaikille tämä kuuluu?
Mistä olen kiinnostunut?
Kuka minulle tueksi?

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Terveystyö hanke osana valtakunnallista kokeilu- ja kehittämishanketoimintaa

Alueellisia hankkeita yli 320

Valtakunnallisia hankkeita N 22
- Yli 80 osahanketta

Osallisuuden edistämiseksi on tilausta ja Sokra kokoaa lupaavaa kokeilu- ja kehittämistoimintaa yhteen

- Sosiaalisen kuntoutuksen (Sosku) hanke
- PRO SOS: uudenlaista sosiaalityötä rakentamassa
- Vankeusaika mahdollisuutena
- Asunnottomuuden ennaltaehkäisy kuntastrategiat
- Osallisuuden varmistaminen ...vammaissosiaalityössä
- Avain kansalaisuuteen henkilökohtaisen budjetoinnin avulla
- Polkuja maahanmuuttajanuorille
- Opioidikorvaushoidossa olevien sosiaalisen osallisuuden vahvistaminen
- Hyvinvoinnin tilat
- Ruokajonosta osallisuuteen
- Mielen hyvinvointia ja osallisuutta (MIOS)
- Recovery- toimintaorientaatio mielenterveyspalveluissa
- Avoin työhuone
- Ihan jees arki
- Isän näköinen
- Naapurit –yhteisöllisyyden ja osallisuuden hanke
- Kannabisinterventio nuorille kannabiksen käyttäjille

Osallisuus - palvelut – yhteiskunta

Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa (THL, 2017)

Osallisuus syntyy pala palalta: Malleja ja työkaluja osallisuuden vahvistamiseen

Osallisuus haastaa nykytilaa ja tulevaisuutta.

Tunnistatko kuntalaisen ympärillä olevat paikalliset hyvinvointia tukevat rakenteet ja verkostot?

Tunnetko työttömän ja työelämän ulkopuolella olevien elinoloja?

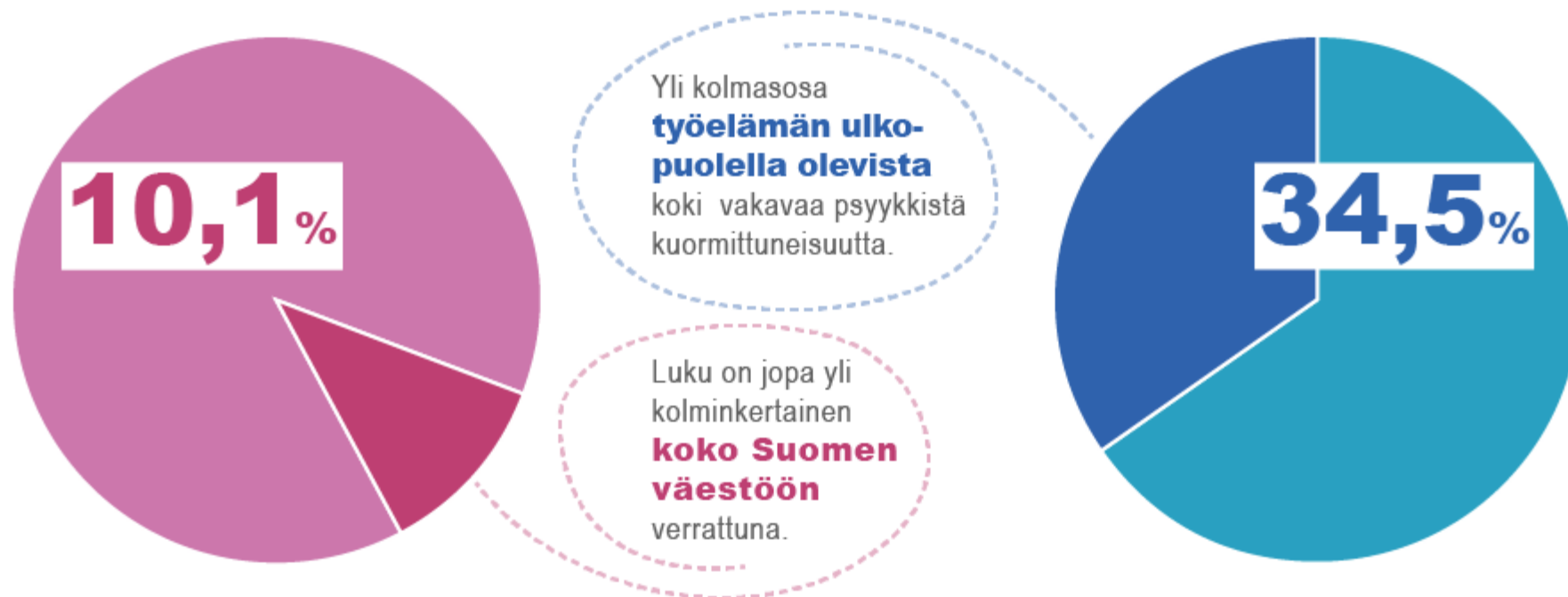
Kyselytutkimuksen tuloksia, (THL Työpaperi 17/2018)

THL-blogi: Nämä 10 väittämää kertovat, kuinka osallinen olet

Osallisuuden edistäminen on eriarvoisuuden kaventamista

TYÖELÄMÄN ULKOPUOLELLA OLEVILLA

vakava psyykkinen kuormittuneisuus on jopa kolme kertaa yleisempää kuin koko väestössä

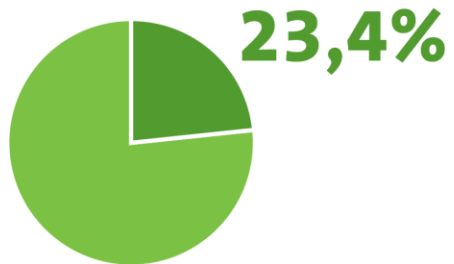

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

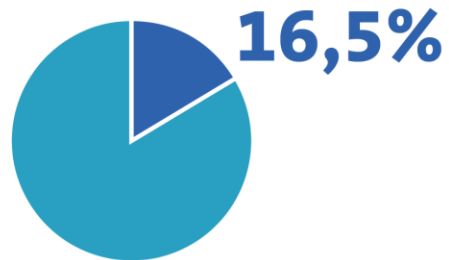
Lähde: THL 2018

Työelämän ulkopuolella olevista moni tuntee itsensä yksinäiseksi

23,4 % tunsi itsensä jatkuvasti tai melko usein yksinäiseksi. Koko väestöön verrattuna osuus on **jopa kolminkertainen**.

Tuntee itsensä yksinäiseksi jatkuvasti tai melko usein

Ei yhtään läheistä ystävää

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Lähde: THL 2018

Tavoitteena on indikaattori, jota käytetään

- ❑ väestötutkimuksissa (osallisuuden ja hyvinvoinnin yhteydet, erot osallisuuden kokemuksissa eri väestöryhmien välillä, ym.)
- ❑ sote-arvioinnissa
- ❑ palveluiden ja hankkeiden vaikuttavuusarvioinnissa ja väestötutkimuksissa
- ❑ Käytetään jo kouluterveyskyselyssä
- ❑ Toivotaan tietoja hyvinvointikertomuksiin

Tunnista hankkeesta osallisuutta edistävää onnistunutta toimintaa

- Osallisuus omassa elämässä
 - Yksilön autonomian vaaliminen, maailman tekeminen ymmärrettävämmäksi ja hallittavammaksi, jotta yksilöllä on edellytyksiä vaikuttaa omiin asioihinsa
- Osallisuus vaikuttamisen prosesseissa
 - Tilaisuuksia vaikuttamiseen ja vaikuttumiseen, mahdollisuuksia palvelujen yhteiskehittämiseen ja omaehtoiseen yhteistoimintaan
- Osallisuus yhteisestä hyvästä
 - Tilaisuuksia panostaa yhteiseen hyvään ja tulla tunnustetuksi osaamisineen

” olisin osallinen ja tuntisin itseni tärkeäksi ja voisin suunnitella huomista päivää”

Asukas- ja asiakasosallisuus

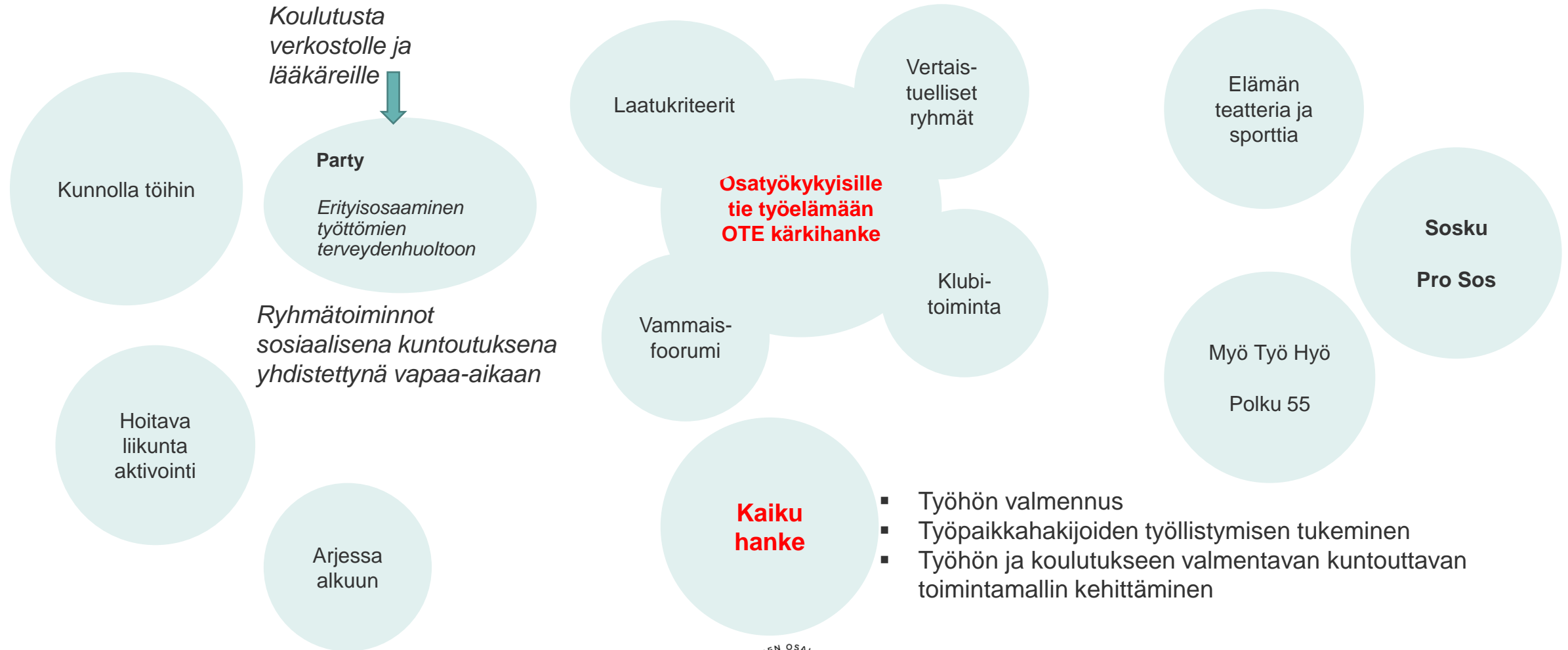
Itseisarvona ja oikeutena

Välineenä

Kokemusosaamisena

Lakisääteisenä toimintana

Osallisuus on pitkä polku työllisyyteen: ensi tarvitaan ihmisarvon palautus, jonka jälkeen vasta voi vahvistua luottamus ja toimijuus

Osallisuus tuottaa hyvää

Hyvinvointi ja terveyshyöty

Investoi osallisuuteen - €

- Henkilöstöresurssit: palkkakulut
- Koulutuskustannukset
- Kokemusosaajien palkat ja palkkiot
- Tilakustannukset
- Toimintabudjetti
- Palautejärjestelmästä aiheutuvat kulut

Osallisuus tuottaa + €

- Tyytyväiset asiakkaat
 - Hyvinvoiva henkilöstö
 - Kustannusvaikuttavat palvelut
- Asiakasosallisuus auttaa kehittämään palveluiden
- laatua
 - oikea-aikaisuutta ja kohdentamista
 - saatavuutta ja saavutettavuutta
 - kokonaisuuksien yhteensovittamista ja palveluiden polutusta
 - yhdenvertaisuutta
 - arkihyötyä ihmisille

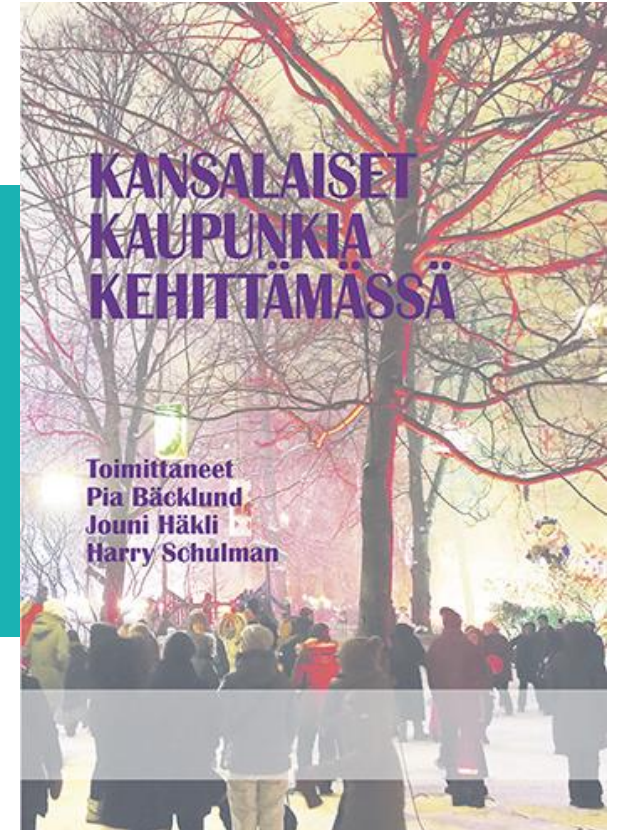

Tulevaisuus mahdollistaa vaikuttumisen ja vaikuttamisen kohtaamisia

MITÄ SOSIAALINEN OSALLISUUS ON?

Ihminen kokee olevansa merkityksellinen osa kokonaisuutta. Hän tulee kuulluksi omana itsenään ja voi vaikuttaa elämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin.

<https://youtu.be/Jcr-eVv1ods>

Mitä jos Suomesta tulisi läsnäolon kohtaamisen mallimaa ?

Professori Arto O. Salonen Itä-Suomen yliopisto

Elämän mielekkyyden
puute on meidän
yltäkylläisyydessä elävien
ihmisten suurin vihollinen

**Tuijotetaanko Suomessa pelkästään
numeerisia kehityksen mittareita?**

Tuotetaan tehoja mutta johdetaan elämän
merkitykselliseen tyhjyyteen

Yk:n onnellisuustutkimus tutkii rakenteita mutta
elämän merkityksellisyys kytkee ihmisen muihin.

*” millaisia syitä minulla on herätä uuteen
päivään”*

*”Luodaan uutta luovuutta ja laatua lain suomin
mahdollisuuksin”*

Osallisuushankkeissa luodaan uutta toimintakulttuuria

Yhdyspintapalvelut kehittyvät, kun eri toimijoiden tiedot ja osaaminen otetaan yhteiseen käyttöön

Mielekästä elämää ja varhaista tukea

Toivoa ja luottamusta palveluihin ja ihmisiin

Huomioon koko väestö

Paljon erilaista apua tarvitsevat

Yhdenvertaisuus ja osallisuus

Kunnan eri rakennuksista kuntalaisille ja kohtaamisen tiloja

Rakenteet ja tuki uusille yhdyspinnoille

Palvelurakenne ja osaaminen uudistuu

Asukas- ja asiakasosallisuus keskiöön

”Tunnista niiden tarpeet, joita haluat auttaa ja palvella”

Yhteiskehittämisen ja kokeilujen verkostot

Julkiset hankinnat ja sosiaaliset kriteerit

(OTE oppuraportti)

Kansalaislähtöinen, yhteisöllinen toiminta vahvistuvat

Ihminen muuttuu tuen tarvitsijasta aktiiviseksi toimijaksi

”jos et osaa kysyä, et saa oikeita vastauksia”

Taloudelliset vaikutukset ja inhimilliset merkitykset

Kohti uusia rakenteita ja innovatiivisia mahdollisuuksia

Hyte

Laajeneva käsite

Rakenteet: laki velvoittaa

Resurssit: koordinaattoreita, työryhmiä, erilaisia verkostoja

Seuranta: vaikutusten arviointi (IVA, EVA, TEVA, YVA, LAVA...)

TEA-viisari

Hyvinvointikertomus

Osallisuus

Laajasti ymmärretty

Rakenteet ja resurssit: Osallisuusohjelmatyö ja -koordinaattorit

Löytyy monesta laista

Kehittämistä (ESR TL5) ja viestinnällistä uudistusta

Haasteena osallisuustyön arviointi :

Yhdistystoiminnan synergiaa

Esim. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia

Kehittäminen ja alueelliset vaikuttamisen verkostot

Järjestötoiminnan turvaaminen rooli osallisuuden edistämässä ja kansalaisvaikuttamisessa

Yhteistyössä ohjattu taide- ja kulttuuritoiminta sosiaalisessa kuntoutumisessa

Yhdyspinnat

Maakunnan ja kunnan välissä

Perinteisen palvelujärjestelmän ja kansalaisyhteiskunnan väliin sijoittuvat uudet palvelut

Sopimukseen perustuvat paikalliset palvelut, monitoimijainen työote

Matalan kynnyksen yhden luukun palvelut

Organisatoriset yhdyspinnat

Mikä on osallisuustyön tilanne sinun kunnassasi ?

- Kunnassa on osallisuusohjelma (10% Kuntaliiton selvitys 2018)
- Kunnassa on osallisuustyöryhmä (13.3.esimerkkejä kunnista: rohkeutta luopua kontrollista, Osku kummit jne)
- Osallisuuden edistämiseen on budjetoitu rahaa
- Kaikkein heikoimmassa asemassa olevien osallisuus on mainittu kunnan osallisuusohjelmassa, laajassa hyvinvointikertomuksessa tai kuntastrategiassa

[TEA-viisari ja osallisuustyön seuranta](#) (kysely kunnissa 8.4.2019 saakka)

TYTTI TUULOS
valtakunnallisten hankkeiden koordinaattori
etunimi.sukunimi@thl.fi
029 524 7941

SOSIAALISEN OSALLISUUDEN EDISTÄMISEN KOORDINAATIOHANKE – SOKRA | THL.FI/SOKRA

